

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Academiae Kiloniensis Prorektor et Senatus orationem
solemnem Augustissimi Regis Christiani VII natali die 29.
Januarii 1798 habendam indicunt. De Gestu Veterum
Scenico Observationes**

Baden, Torkel

Kiliae Holsatorum, [1798?]

VD18 13382748

Gestus servilis, quid?

urn:nbn:de:gbv:45:1-8303

*eus currens*³²⁾ quam *Leonida*³³⁾; in quibus lassitudinem jactari magis:

non vides

Me ex cursura anhelitum etiam ducere?

quam esse, apparere omnibus puto. Nihil hisce sensu cassis personis cum vivis coloribus Terentii, atque simulacris ex aere vitam spirantibus commune.

Postremo notandum, non temere esse, quod trunco insidentem servum currentem exhibent imagunculae antiquae; quo habitu corporis describitur Curculio in Plautina, qui prae languore *sellae* insidens nuntium suum narrat.

Gestus servilis, quid?

Mentionem gestus injiciunt veteres scriptores, qui ex eo, quod servis in Comoedia proprius esset ac peculiaris, *servilis* nomen traxit³⁴⁾; de quo oratoriae artis magistri ita loquuntur, ut nihil, imitatione servorum scenicorum, oratori aequè fugiendum praecipiant. Ut enim non oratores modo, sed etiam actores intuendos sibi judicabat antiquitas³⁵⁾ atque in oratore gestum pene summorum actorum requirebat³⁶⁾; ita scenae imitationem longissime vitandam duxit in iis, quae facie magis, rictu oris, labiorum ductu corporisque distorsione ridicula essent, quam sensu atque facetiis³⁷⁾. Talis servorum gesticulatio fuit; celeri motu et difficili notabilis, atque eorum, quos ut in fo-

32) Epidic. II. 2.

33) Afsinaria II. 2.

34) Donat. ad Andr. I. 2. Quintil. XI. 3.

35) Cic. de Orat. I. 34.

36) de Orat. I. 288.

37) ibid. II. 61, III. 59. Quintil. XI. 3.

etiam in scena *Statarios* appellabant, simplici in agendo nec molestae veritati opposita³⁸⁾).

Interiores, per quas agnoscat gestus fervilis, notae hae fere sunt. Agilitas, qua ad nutum heri advolantes ferveri, summa festinatione jussis vixdum auditis exsequendis sese accingunt. Abjiciunt se, pendentque non auribus modo, sed toto corpore ab ore imperantis³⁹⁾. Tale obsequium illorum esse debuit, quos crepatione digitorum heri vocabant⁴⁰⁾.

Paraturus aliquid Davus profilit alacer, ferturque citato cursu⁴¹⁾).

Corpus jactant curiosorum more et observantium, quid agatur; interdum manu simul ad os opposita⁴²⁾ silentium sibi facientes; suspensio quoque feruntur gradu, ita parati semper, ut qui, rebus urgentibus, clam se subducere possint⁴³⁾.

Magna concursatio eorum et agitatio corporis, si quando consiliis dominorum adhibentur, ut qui magni aliquid et vultu et manibus denuntiant⁴⁴⁾. Manibus adeo pedibusque certant, dum profint hero⁴⁵⁾.

Suspicionem amoluntur pectore ventreque projecto, palmisque protensis⁴⁶⁾.

38) Brutus 30 et 68.

39) Vid. Terentium cum Personarum figuris Mainardi, ibique Fig. 3. f. Sofia ex Andria I. 1.

40) Martial. III. 82.

41) Andria V. 6. Fig. 30.

42) ibid. V. 4. Fig. 17.

43) ibid. I. 2. Fig. 4. II. 2. Fig. 9.

44) ibid. II. 4. Fig. 11.

45) ibid. IV. 1. Fig. 19.

46) ibid. III. 2. Fig. 15.

Exclamant crebro, dominorum iram perhorrescentes, motuque eo laterum, qualis esse ad verbera solet⁴⁷⁾, capite in humeros contracto, ut qui miserabili visu flagrum se in tergo praesentire indicant⁴⁸⁾.

Exclamant pariter in admiratione, manum immodice allevantes⁴⁹⁾.

Interdum stupore correptos cernere licet, capite retroacto brachiisque incurvatis et una cum reliquo corpore rigentibus ita, ut brachio exerto introspiciatur latus⁵⁰⁾.

In indignatione denique humerus alter contrahitur manumque deorsum tenditur⁵¹⁾. Sed ea humerorum contractio, et allevatio, auctore Quinctiliano⁵²⁾, raro decens. Breviatur enim, sunt verba ipsius, cervix, et gestum quendam humilem atque *servilem* et quasi fraudulentum facit.

Oris depravationem, comicis servis assignem, an personae de mimo, haesito. Locus saltem Ciceronis⁵³⁾, quo gestus intemperantiam exagitat, de mimis rectius quam de comicis actoribus intelligendus videtur.

De scurrilitate verberum in scena.

Marmor anaglypho opere caelatum est; Museum Herculanense tenet, quod similitudinis, quae rebus effictis cum tabella comica in personato Terentio Vaticano intercedit, seducti docti viri, argumentum scenae ex Andria Terentii adumbratum sistere in animum sibi induxerunt. Primus *Casp. Bartholinus*

47) Damnat hunc Quinctil. XI, 3.

48) Andr. III. 5. Fig. 18.

49) Eunuch. I. 2. Fig. 2.

50) Adelph. V. 1. Fig. 20. Damnat hunc pariter Quinctilian, loc. cit.

51) Eunuch. II. 1. Fig. 3.

52) loc. cit.

53) de Or. II. 61.

